

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Оркестрові інструменти»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ансамбль

Галузь знань
Спеціальність
Рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти

02 «Культура і мистецтво»
025 «Музичне мистецтво»
перший
бакалавр

Дніпро, 2019

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Назва секції	«Кларнет»	«Гобой, фагот»
Викладачі	Мазур Томас Григорович	Шульман Володимир Юзефович
Посада	викладач кафедри «Оркестрові інструменти»	викладач кафедри «Оркестрові інструменти»
Науковий ступінь, наукове/почесне звання		Заслужений артист України
Контактний телефон	0676454942	0979250698
Електронна адреса	mazutomas1972@gmail.com	academyglinka@meta.ua
Консультації	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 8.30 - 17.05; вівторок з 12.45 - 17.05; четвер з 12.45 - 17.05; п'ятниця з 12.45 - 17.05. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 12.45 - 17.05; вівторок з 12.45 - 16.15; четвер з 12.45 - 17.05; п'ятниця з 12.45 - 16.15. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю
Назва секції	«Тромбон, туба»	«Флейта»
Викладачі	Горовой Сергій Гаврилович	Пятов Сергій Дмитрович
Науковий ступінь, наукове/почесне звання	професор, кандидат мистецтвознавства	
Посада	зав. кафедри «Оркестрові інструменти»	старший викладач кафедри «Оркестрові інструменти»
Контактний телефон	0672618621	0677780116
Електронна адреса	gortrom2@ukr.net	dkdpua@gmail.com
Консультації	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 10.15 - 16.15; вівторок з 12.00 - 17.05; четвер з 11.05 - 16.15; п'ятниця з 10.15 - 17.05. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 10.15 - 17.05; вівторок з 12.45 - 16.15; четвер з 12.00 - 17.05; п'ятниця з 10.15 - 16.15. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю
Назва секції	«Саксофон»	«Валторна»
Викладачі	Грузін Ігор Олегович	Семеряга Володимир Олександрович
Посада	викладач кафедри «Оркестрові інструменти»	викладач кафедри «Оркестрові інструменти»
Контактний телефон	0672531233	0677311197
Електронна адреса	gruzinio1960@gmail.com	academyglinka@meta.ua
Консультації	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 8.30 - 17.05; вівторок з 8.30 - 17.05; четвер з 8.30 - 17.05. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 12.45 - 17.05; четвер з 12.45 - 17.05; п'ятниця з 12.45 - 16.15. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю

Назва секції	«Труба»	«Ударні інструменти»
Викладачі	Хмельков Павло Вячеславович	Лишак Андрій Степанович
Посада	викладач кафедри «Оркестрові інструменти»	викладач кафедри «Оркестрові інструменти»
Контактний телефон	0939176337	0679173161
Електронна адреса	dkdpu@gmail.com	academyglinka@meta.ua
Консультації	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 12.45 - 17.05; вівторок з 8.30 - 16.15; п'ятниця з 8.30 - 16.15. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 12.45 - 17.05; вівторок з 12.45 - 16.15; четвер з 12.45 - 17.05. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Ансамбль» входить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

Процес вивчення навчальної дисципліни «Ансамбль» спрямований на розкриття колективних творчих здібностей у художньо-навчальній діяльності здобувача вищої освіти, перш за все, він спрямований на їх самореалізацію, шляхом старанного напрацювання комплексу спільної академічної виконавської майстерності при втіленні ансамблевих високохудожніх ідей.

Рік (курс) підготовки: III – IV. Семестри: 5 – 8	
Кількість кредитів ECTS: 6 (180 годин)	
Кількість змістових модулів: 8	
Вид заняття:	Кількість годин:
практичні	75
самостійна робота	105
Кількість тижневих годин:	1

1. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Ансамбль» є ґрунтовна професійна підготовка висококваліфікованих фахівців, які за період навчання мають оволодіти ансамблевою музично-виконавською майстерністю, необхідною для колективної художньо-творчої діяльності.

Серед базових **завдань**: вивчення закономірностей колективного академічного духового виконавства, оволодіння практичними високопрофесійними навичками гри шляхом творчої діяльності у вивченні ансамблевих партій найвідоміших академічних музичних творів.

2. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У процесі вивчення навчальної дисципліни формується низка наступних **компетентностей**, а саме:

- здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів;
- здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у музикознавчій, виконавській, диригентській, композиторській, педагогічній діяльності.

3. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності;
- володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів;
- демонструвати володіння техніками, прийомами та методиками у виконавській (академічній, джазовій, естрадній тощо) діяльності, знання музичних стилів та репертуару;
- відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;

- винаходити оптимальні шляхи вирішення виконавських проблем, відтворювати емоційно-образний зміст музичного твору під час виконавської та диригентської діяльності, створювати художній образ за допомогою комплексу музичних виражальних засобів;
- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

4. МЕТОДИЧНЕ І ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Виходячи з того, що головним матеріалом з навчання дисципліни «Ансамбль» є академічний навчальний репертуар, відповідне методичне забезпечення складається з індивідуальних зібрань викладачів кафедри «Оркестрові інструменти», що являють собою нотну літературу, численні аудіо та відео записи, а також затверджений комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Ансамбль».

Відповідне обладнання щодо успішної навчальної діяльності становить, насамперед, наявність професійного академічного інструментарію (духові або ударні інструменти), професійних дерев'яних тростин та мундштуків для духових інструментів. Бажано мати відповідний мобільний пристрій для оперативної комунікації з викладачем щодо проведення практичних занять та, безумовно, консультацій. Слід обов'язково володіти комп'ютерною, аудіо, а також відео-записуючою технікою (мережею інтернет) й, безсумнівно, відповідною оргтехнікою для друку ансамблевих партій.

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Заняття з дисципліни «Ансамбль» будуються на основі професійно-академічної програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що формується з урахуванням самобутності репертуарного розвитку духового та ударного академічного музично-виконавського мистецтва.

Кожного семестру здобувач повинен опанувати 4-а академічними творами, підкреслимо, різними за жанрово-стильовими характеристиками. Протягом IV року навчання відбувається підготовка програми щодо іспиту підсумкової атестації (5 творів).

У робочій програмі навчальної дисципліни «Ансамбль» вказані орієнтовні програмні вимоги, але ж викладач має можливість проявити й власну ініціативу добору відповідного репертуару, в залежності від творчої індивідуальності здобувача.

6. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК

Аренський О. – Маленькі дуети для флейти і гобоя.

Бах. – Дует для двох кларнетів.

Ботвінов І. – “Ліричний вальс” для флейти та кларнета.

Відеман Л. – Дуети для двох кларнетів.

Глазунов О. – 2 п’єси для кларнета і фагота.

Глієр Р. – 4 дуети для кларнета і фагота.

Кванц Й. – 6 дуетів для двох флейт.

Глінка М. – 4 двуголосні фуги (переклад для двох кларнетів).

Барток Б. – Хроматична інвенція для двох кларнетів

Бізе Ж.–“Менует” з музики до драми “Арлезіанка”(дві флейти)

Бетховен Л. – Вариації на тему з опери “Дон-Жуан” для гобоїв і рожка.

Глюк К. Гавот (переклад для флейти, гобоя, кларнета).

Шостакович Д. – “Марш” (переклад для гобоя, кларнета, фагота)

Гайдн Й. – “Лондонські тріо” для двох флейт і фагота.

Гумель В. – “Тріо” для флейти, гобоя і фагота.

Гайдн Й. – “Дивертисмент” для двох кларнетів і двох валторн.

Гріг Е. “Страннік” (переклад для двох гобоїв, кларнета і фагота)

Глієр Р. “Ноктюрн” (переклад для гобоя, кларнета і валторни).

Косенко В. “Мелодія” для двох гобоїв, фагота і кларнета.

Моцарт В.А. – Сонатина (переклад для гобоя, кларнета, флейти і фагота).

Чайковський П. “Марш” для флейти, гобоя, двох кларнетів.

Аляб'єв О. – Квінтет (флейта, гобой, кларнет, фагот, валторна).

Шуберт Ф. “Серенада” (переклад для гобоя, кларнета, двох валторн і фагота).

Шостакович Д. “Вальс-жарт” (переклад для двох кларнетів і фагота)

Лисенко М. “Скерцо”. Твір для флейти, гобоя, фагота.

Польовий В. “Маленька сюїта для квартету духових”.

Лядов А. – 8 російських народних пісень (переклад для флейти, гобоя, кларнета, фагота і валторни)

Бах І.С. – 5 п’єс (в обр. для двох труб, двох валторн і тромбона).

Анісімов Б. – Ансамблі для мідних духових інструментів.

Орехов П. “Тріо для валторн”.

Буяновський Б. “Квартет для трьох валторн”.

Венгловський В. “П’єси для квінтету мідних духових інструментів”.

Чумов Л. - “П’єси для ансамблю мідних духових інструментів”.

Адов А. - Збірка ансамблів для мідних духових інструментів.

Волков К. “Дві п’єси для двох труб”.

Галлс Ж. “Дуети для валторни”.

Кривицький А. – 2 дуети для труби і тромбона .

Ботіаров Е. – 3 п’єси для труби і тромбона.

Боцца Е. “Діалог” для двох труб.

Анісімов Б. “Три концертних етюди для труби, валторни і тромбона”.

Бріттен Б. “Фанафара” для трьох труб.

Биканов А. “Сюїта” для труби і двох тромбонів.

Шуберт Ф. - 5 дуетів для валторн.

Волков К. Дві п’єси для труби, валторни і тромбона.

Косенко В. 3 п’єси “Петрушка”, “Пастораль”, “В похід” для трьох труб.

Прокоф’єв С. “Фанфари” до музики до трагедії В.Шекспіра “Гамлет” (переклад для трьох труб).

Свірський Р. “Скерцино-терцет для 3-х труб”.

Соколов І. “Дві п’єси для труби, валторни і тромбона.

Аренський А. “Серенада” для 3-х тромбонів .

Бах І.С. Хорали №3, №4 (переклад для двох труб, валторни, тромбона).

Дмітрієв Г. “Фугетта” для труби, валторни, тромбона, туби.

Лядов А. “Сарабанда” для 2-х труб, валторни, тромбона.

Россіні Д. “Сюїта” для 4-х труб.

Биканов А. – Квінтет “Вуличний рух”.

Гришин В. – Рондо “На завалинке”.

Щолоков В. “Терцет” для трьох труб.

Лядов А. “Прелюдія” (переклад для двох труб, трьох тромбонів).

Соколов І. “Сюїта масок” для квінтету духових.

Куперен Ф. “Рондо” (переклад для квартету).

Шварц С. “Квартет на українську тему”.

Альбіноні Г. “Сюїта” для двох труб, валторни і тромбона.

Зверєв В. “Сюїта”.

Раков М. “Квінтет”.

Степовий Я. “Прелюд” (переклад для квінтету мідних інструментів).

Єгоров Г. – Хрестоматія пед. репертуару для ударних інструментів.

Гришин В. – Твори для ансамблю ударних інструментів.

Пекарський М. – “Ансамблі для ударних інструментів”.

Прокоф’єв С. “Гавот” з класичної симфонії (переклад для двох ксилофонів).

Глінка М. “Марш Чорномора” з опери “Руслан і Людмила”.

Даргомижський О. – “Ночевала тучка золотая”.

Дворжак А. “Два слов’янських танця”.

Штейман В. “П’єса для ударних інструментів”.

Анісімов Б. “Гумореска для квінтету духових та ударних інструментів.

Глазунов О. “Град” з балету “Пори року”.

Чайковський П. “Чардаш” з балету “Лебедине озеро”.

Пуленк Ф. “Стаккато для ксилофона і малого барабана”.

Бріттен Б. “Музичний ранок” для ударних інструментів.

Пекарський М. “Картина битва” для духових і ударних інструментів.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з/п	Назва теми
1	2
1	Внутрішня метро-ритмічна пульсація як основа творчої взаємодії музикантів
2	Характеристика розвитку сучасного ансамблевого виконавства
3	Специфіка інтонування на дерев’яних духових інструментах
4	Специфіка інтонування на мідних духових інструментах
5	Самобутність ансамблевого інтонування за участю фортепіано
6	Роль фортепіанного вступу в академічних ансамблевих композиціях

Методи навчання

- метод наочно-слухового показу (демонстраційний метод);
- метод стильового аналізу музичного твору;
- компаративний метод та метод художнього контексту;
- метод емоційної драматургії;
- методи художньої демонстрації та художнього ілюстрування, консультування;
- метод активізації самовдосконалення музично-слухацької діяльності;
- інформаційно-узагальнюючий метод;
- пояснювально-стимулюючий метод.

Методи оцінювання

- метод аналізу інтерпретації музичного твору та його композиційної цілісності;
- метод відчуття стилю та жанру, відповідної програмності;
- усний та практичний методи;
- метод художньо-змістовної відповідності;
- метод відповідності програмі;
- метод самоконтролю.

8. СИСТЕМА, ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Методи оцінювання. Прослуховування виконавської програми, спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування / співбесіда.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль, а також проводяться у виді виступів здобувача.

До основних форм поточного та підсумкового контролю належать:

- ✓ прослуховування твору із самостійно опанованого репертуару;
- ✓ прослуховування програми семестрового контролю (композиція крупної форми й 3 різнохарактерні п'єси).

Підсумкова атестація у формі іспиту здійснюється з метою підведення підсумків навчального курсу й включає виконання композиції крупної форми та 4 різнохарактерних п'єс.

Система оцінювання. Семестрова оцінка розраховується наступним чином: бали, отримані за виступи (кожен з яких оцінюється за 100-бальною шкалою) складаються та виводиться середнє арифметичне значення.

Вимоги щодо часових термінів та перескладання. Презентація програми із порушенням термінів без поважних причин та домовленості (письмово зафіксованої) з викладачем та деканатом оцінюється на нижчу оцінку. Перескладання відбувається з дозволу деканату лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у Всеукраїнському або Міжнародному виконавському конкурсі в іншому місті або в іншій країні).

Вимоги щодо відвідування. Пропущені заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання завдань та їх демонстрацією за графіком консультацій викладача. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, концертні виступи, участь у конкурсах в інших містах) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Критерії оцінювання:

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

у випадках, коли здобувач свідомо, максимально чуттєво й технічно упевнено виконав увесь художній матеріал.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82 – 89	B

у випадках, коли здобувач добре знає матеріал, але ж виконує його без певної емоційності, насиченості процесу інструментального академічного виконавства.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	74 – 81	C

у випадках, коли здобувач добре виконує матеріал, але ж представлення відповідної музики не розкриває її художньо-образного змісту.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64 – 73	D

у випадках, коли здобувач засвоїв лише частково, тільки фрагментарно матеріал та припускається погрешностей у тексті виконуваних творів.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	60 – 63	E

у випадках, коли здобувач втрачає у процесі гри великі фрази виконуваного музичного матеріалу.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX

у випадках, коли здобувач ледь виконує програму, втрачає у процесі гри цілі речення музичного матеріалу.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою

	шкалою	ECTS
Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0 – 34	F

у випадках, коли здобувач зовсім не володіє музичним матеріалом.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Апатский В.Н. Актуальные проблемы духового музыкально-исполнительского искусства. Киев : „Задруга”, 2013. 588 с.
2. Апатский В.Н. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства. Киев : НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. 432 с.
3. Апатский В.Н. История духового музыкально-исполнительского искусства. Киев : „Задруга”, 2010. 320 с.
4. Богданов В.О. Шляхи розвитку духового музичного мистецтва в Україні (від витоків до початку ХХ століття) : Автореф. дис. ... докт. мистецтвознавства : 17.00.03 „Музичне мистецтво”. Київ, 2008. 32 с.
5. Богданов В.О., Богданова Л.Д. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку ХХ століття. Харків : Сілічева С.О., 2013. 384 с.
6. Буркацький З.П. Особистісно орієнтований підхід до віртуозності кларнетиста. Одеса : Друкарський дім, 2010. 166 с.
7. Гишка І.С. Звук як візитна картка інструмента, основний визначник його розвитку, ролі і місця в соціально-культурній сфері різних епох (на прикладі генезису і еволюції звуку труби) // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. Зб. наукових праць. Рівне : Волинські обереги, 2016. С. 65–70.
8. Карп'як А.Я. Концепційні засади художнього мислення сучасного флейтиста. Львів : Наукове товариство ім. Т.Г. Шевченка, 2013. 378 с.
9. Посвалюк В.Т. Труба в епоху бароко // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 83. Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2009. С. 12–20.
10. Посвалюк В.Т. Методика оволадення верхнім регистром на трубе. Київ : НМАУ ім.П.І.Чайковського, 2013. 60 с.

Допоміжна

1. Буркацький З. Про розвиток пальцевої техніки кларнетиста // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 3. Київ, 1999. С. 44–53.
2. Вовк Р.А. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета: Дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2004. 204 с.
3. Гишка І. Базінг: історія та генезис (до питання методики навчання гри на мідних духових інструментах) // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 18. Київ, 2001. С. 282–289.
4. Давидов М. Теорія формування виконавської майстерності в працях українських дослідників // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип.3. Київ, 1999. С. 7–22.
5. Мюльберг К.Э. Путь к совершенству игры на кларнете. Одесса: КП ОГТ, 2003. 86 с.
6. Попов В.С. Человеческий голос фагота. Инструмент и его история, проблемы педагогики и исполнительства: Автореф. дисс. ... канд. искусствоведения : 17.00.02 „Музыкальное искусство”. М., 2014. 30 с.
7. Посвалюк В.Т. Історія виконавства на трубі. Київська школа (друга половина ХІХ – ХХ століття). Київ : КНУКіМ, 2005. 158 с.
8. Посвалюк К.В. Творча діяльність Миколи Бердієва у контексті розвитку виконавства на трубі в Україні (1940–1980-ті роки): Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 „Музичне мистецтво”. Київ, 2016. 19 с.

Інформаційні ресурси

1. Гладких А.В. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах – <http://nk.in.ua/pdf/330r.pdf>
2. Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки (м. Дніпро) – <http://dk.dp.ua>
3. Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека (м. Дніпро) – www.libr.dp.ua
4. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя (збірник наукових праць) – http://www.rshu.edu.ua/images/nauka/zb_2019_ist_stan_muz_01.pdf
5. Круль П.Ф. Генезис духового та ударного інструментального виконавства України – http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe